

Se oli Viipuri vihanta: Lempi Jääskeläinen ja 1930-luvun Viipuri

24.11.2011 Liisi Huhtala

Lempi Jääskeläisen kirjallinen vuoropuhelu 1930-luvun Viipurin kanssa avautuu kolmen erilajisen teoksen kautta: historiallisen Weckrooth -sarjan, aikalaisromaanin *Idästä saapuu myrsky* (1942) ja muistelman *Kevät vanhassa Viipurissa* (1957).

Weckrooth-sarja (1930–1937) kertoo, kuten historialliset romaanit yleensäkin, sekä kohdeajastaan että kirjoitusajankohtansa mentaliteetista ja tunnelmasta, tässä tapauksessa siitä, miten ja miksi Viipurissa kiinnostuttiin 1930-luvulla oman kaupungin historiasta. Jääskeläinen oli Torkkelin Killan (per.1933) perustajajäseniä. Weckrooth-teosten kurkistusaukkona historiaan on Venäjän/Neuvostoliiton läheisyys ja haave autonomisen kauppakaupungin asemasta.

Avainromaani *Idästä saapuu myrsky* kertoo henkilönsä kevyesti verhoten Viipurin kulttuurielämästä 1930-luvulla, tihenevästä ilmapiiristä ja talvisodan alusta. Teoksen lopussa sen päähenkilö, kuvataiteilija Eva Rinne palaa raunioituneeseen kaupunkiin, kuten teki Jääskeläinenkin syyskuun alussa 1941. Hän kirjoitti tekstit Börje Sandbergin kuvateokseen *Viipuri ennen ja nyt* (1941) ja osallistui myöhemmin keskusteluun siitä, entisöidäkö raunioita vai rakentaako uutta.

Muistelmateos *Kevät vanhassa kaupungissa* käy uudelleen läpi *Idästä saapuu myrsky* -romaanin tapahtumia, nyt nimillä ja välillä niin kipakasti, että kustantaja kirjoitutti osan tekstiä uudestaan. Välimatkan päästä katsottuna 1930-luvun Viipurin symbolinen pääoma on sen kulttuurissa, muun muassa musiikissa ja Alvar Aallon kirjastossa. *Kevät vanhassa kaupungissa* tiivistää lopuksi Jääskeläisen oman Viipuri-kuvan: se on kevätilta vanhassa kaupungissa, linna, koivunnorkot Vesiportinmäellä, kirkonkellojen äänimaisema ja tervantuoksu Linnansillalla.

Lempi Jääskeläinen (1900–1964) julkaisi yli kolmekymmentä teosta. Esikoisteos *Opaaliristi* ilmestyi 1923. Kertomuskokoelma *Se oli Viipuri vihanta* heijasti vuoden 1940 tunteja.

Ks. Erkki Moisio, Lempi Jääskeläinen – Viipurin kuvaaja (*Otava* 1983).